

[Ritt Bjerregaard.]

for, hvad der var godt ved fællesmarkedet, men kunne koncentrere sig om at prøve at tilbagevise, hvad modstanderne sagde: der ville ikke ske en harmonisering af de sociale udgifter, vi kunne føre vores egen jordpolitik, forsvarspolitikken vedrørte ikke EF osv. osv., alt sammen gode eksempler på, hvor lidt europæisk der er blevet tænkt og talt i denne debat, samtidig med at man har bebrejdet modstanderne deres manglende solidaritet.

Hvad er det i virkeligheden, de fleste tilhængere af dansk medlemskab har gjort? De har understreget, at alting ville blive som før, hvis vi gik ind i fællesmarkedet. Det har ikke været de store perspektiver, man har rullet frem. Det eneste gode, man havde at love befolkningen, var, at det økonomisk ikke kunne betale sig at stå udenfor. Ikke noget om, hvor godt det var at være i fællesmarkedet, men simpelt hen at vi ikke havde råd til at lade være. Økonomien har derfor spillet en meget væsentlig rolle i den danske debat, og så kan vi alligevel stadig væk få økonomiske redegørelser, som vi har set det i den betænkning, vi har fået i dag, som fastslår, at fordelene er minimale. Men det skal jeg ikke gå nærmere ind på i dette indlæg, blot ønske, at vi under debatten i dag kunne få klaret, hvad det er, der er så godt ved dette fællesmarked.

Så skal jeg i det følgende koncentrere mig om to områder, hvor jeg gerne vil have påvist, hvad man kunne kalde det gode, og det gælder uddannelsespolitikken, og det gælder kvindernes placering.

Ser vi på det første, så rejste jeg allerede ved debatten i december nogle spørgsmål vedrørende uddannelsesforholdene i fællesmarkedet. Jeg fik ikke særlig konkrete svar, heller ikke fra hr. Stetter i sidste debat, selv om han mente, at alle betæneligheder nu måtte være fjernet. Han byggede sine bemærkninger på et notat fra markedssekretariatet om uddannelsespolitikken, der ikke sagde ret meget mere, end hvad der var sagt i det tidligere notat, som jeg netop omtalte i min redegørelse, og så let fjerner man nu heller ikke betæneligheder.

Mine betæneligheder gik dengang som nu ud på, at der ville ske en ensretning og en begrænsning af vor hidtidige frihed på

uddannelsesområdet, og at den koordinering, som Romtraktaten lagde op til, meget let kunne betyde, at der ville ske en forringelse her i landet. Hertil er blevet fremhævet, at det i alle tilfælde kun drejer sig om minimumskrav, som man ville opstille i Bruxelles, og markedssekretariatets notat om uddannelsen af marts 1972 siger — jeg citerer fra bilag til betænkningen, side 168:

„Der er intet, der forhindrer et land i at fastsætte nationale eksamens- og uddannelseskrav ud over de fastsatte minimuma.“

Det vil selvfølgelig i praksis betyde, at disse minimumskrav vil blive standarden i de involverede lande. Enhver regering, der skal spare, og det skal vel de fleste, vil selvfølgelig meget let kunne argumentere for, at der netop skal spares på områder, hvor man ikke behøver at give så mange penge ud, fordi vi alligevel ikke kan forhindre, at andre med en anden uddannelse kommer herop og tager arbejde. Der vil altså ske en harmonisering på uddannelsespolitikens område, muligvis i form af minimumskrav, og disse krav vil selvfølgelig påvirke det danske uddannelsessystem.

Når statsministeren i sit indlæg her i debatten taler om, at vi uddannelsesmæssigt får en chance for at være med i det åbne samarbejde, og at vi som danskere kan få del i en fælles europæisk kultur, så er det jo også noget, vi kan i dag. Der er ikke noget som helst til hinder for, at det også kan foregå på den måde, sådan som forholdene er nu. Der bliver først forskel, hvis der sker den harmonisering af uddannelserne, som så mange tilhængere har benægtet; i den situation bliver der nemlig den forskel, at man kan overføre en eksamen fra et land til et andet land. Jeg kunne godt tænke mig at vide: hvad er det, der er så godt uddannelsesmæssigt ved fællesmarkedet? Er det det, at der vil blive stillet minimumskrav, eller er det det, at der vil ske en indskrænkning af vor hidtidige frihed på dette område?

Den anden ting, jeg vil tage op, er kvindernes stilling. Vi har været vidne til, at kvindeorganisationerne har taget problemerne op, og at der har været ført den ene diskussion efter den anden om spørgsmålet, ligesom der er kommet notater fra markedssekretariatet. Jeg skal blot trække et par